

УДК 327.82 (477)
DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2292.2024/1-58/28-32>

Наталія БЕЛОУСОВА, канд. політ. наук, доц.
ORCID ID: 0000-0002-9656-2942
e-mail: belousova@knu.ua

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

Вікторія ОМЕЛЬЯНЕНКО, асоц. експертка
ORCID ID: 0009-0006-3065-5069

e-mail: omelianenko.viktoriia@gmail.com
Рада зовнішньої політики "Українська Призма", Київ, Україна

ПІДХОДИ УКРАЇНИ ДО ЦИФРОВОЇ ТА КІБЕРДИПЛОМАТІЇ В ГЕОПОЛІТИЦІ ТЕХНОЛОГІЙ

Вступ. Для України переваги цифрової трансформації стали відчуватися саме з повномасштабним вторгненням Російської Федерації на територію України. Цифрові послуги Дії, розвиток цифрової інфраструктури та кібербезпеки є опорами стійкості України в інформаційній війні. Україна активно почала говорити про свої досягнення та стала прикладом такої стійкості, залучаючись у діалог про співпрацю із Європейським Союзом та Сполученими Штатами. Дане дослідження є цінним і доречним стосовно того, як за допомогою технологій та їхнього регулювання можна здійснювати зовнішній вплив і будувати двосторонні і багатосторонні відносини, у той час коли конкуренція за вплив і поширення демократичних принципів є ключовим у подоланні авторитарних та тоталітарних підходів, які пропагує Росія й інші країни.

Методи. Було використано аналітичний, формально-логічний, метод узагальнення та аналізу документів.

Результати. Для України важливо оновити стратегію та цілі ведення цифрової дипломатії, не обмежуючи її до одного лише напрямку публічної дипломатії. Важливо встановити тіснішу координацію та співпрацю між Міністерством цифрової трансформації та Міністерством зовнішніх справ України. Прогрес України в цифровій трансформації потрібно використовувати не як комунікаційний меседж, а як важіль впливу, який доцільно інтегрувати у роботу дипломатів при веденні двосторонніх і багатосторонніх відносин. Україна має врахувати підходи ЄС до здійснення цифрової дипломатії. Технологічні рішення України є в багатьох аспектах проривними, що дає країні можливість не лише приймати стандарти від інших, але й поширювати свої. Україна має почати активніше залучатися до міжнародних платформ співпраці у сфері цифрових технологій, щоб лише посилювати свою цифрову стійкість і спроможність у війні з Росією та в той самий час послаблювати позиції ворога. У цьому ЄС і США є ключовими партнерами, з якими має бути вибудована стала та системна співпраця як на двосторонньому рівні з урядами, спільнотами бізнесу та громадського суспільства, так і на міжнародному рівні.

Висновки. Набуло подальшого розвитку дослідження геополітики технологій як невід'ємної частини розуміння відносин між державами на міжнародному рівні. Цифрові технології впливають на глобальну політику, стаючи джерелом сили та важелем впливу як на двосторонньому, так і на багатосторонньому рівнях. Сформульовано рекомендації щодо посилення зовнішньополітичних пріоритетів України під час війни за рахунок модернізації підходів до ведення цифрової дипломатії.

Ключові слова: Геополітика технологій, цифрова дипломатія, кібердипломатія, цифрова політика, цифрові технології, Дія, ЄС, Україна.

Вступ

Постановка проблеми. Протягом останнього десятиліття розвиток технологій вплинув на геополітику та стратегічну конкуренцію. Держави відстоюють свій цифровий суверенітет, роблячи інновації та залучення до технологій частиною своєї дипломатії. Covid-19 довів демократичному світу важливість цифрових технологій і те, як технології можуть давати користь людству. Таким чином, технології можуть служити джерелом влади для держави, особливо, якщо будувати відповідну регуляторну політику та вкладати інвестиції у їх розвиток. Європейський Союз наголошує на важливості цифрового суверенітету й активно розвиває системну політику у сфері розбудови інформаційного суспільства та цифрових трансформацій.

Для України питання цифровізації активно постало після 2019 р., але переваги цифрової трансформації гостро стали відчуватися саме з повномасштабним вторгненням Російської Федерації на територію України. Цифрові послуги Дії, розвиток цифрової інфраструктури та кібербезпеки є опорами стійкості України в інформаційній війні. Більше того, Україна активно почала говорити про свої досягнення та стала прикладом такої стійкості, залучаючись у діалог про співпрацю з Європейським Союзом і Сполученими Штатами.

Це дослідження є актуальним і доречним щодо того, як за допомогою технологій та їхнього регулювання

можна здійснювати зовнішній вплив і посилювати на основі нього двосторонні й багатосторонні відносини, у той час коли конкуренція за вплив і поширення демократичних принципів є ключовою у подоланні авторитарних та тоталітарних підходів, які пропагує Росія.

Метою дослідження є вивчення того, як цифрова політика щодо розвитку технологій та їх регулювання стає джерелом впливу й посилення пріоритетів зовнішньої політики та сформування рекомендацій стосовно посилення зовнішньополітичних пріоритетів України під час війни за рахунок модернізації підходів до ведення цифрової дипломатії.

Методи

Дослідження застосовує систему таких методів, як аналітичний, формально-логічний, метод узагальнення й аналіз документів (офіційні документи ЄС та України, розміщені на офіційних сайтах, звіти аналітичних центрів, які надають вторинний аналіз з відповідною об'єктивною думкою авторів, яка була врахована під час аналізу).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В українському науковому просторі цифрова дипломатія, здебільшого, розглядається як елемент публічної дипломатії й зосереджується на розгляді зміни методів дипломатії під впливом інформаційно-комунікаційних технологій. Це відслідковується у роботах О. Сегеди (Сегеда, 2020), М. Окладної (Окладна, 2020), Т. Мірошниченко та Г. Федорової (Мірошниченко, & Федорова, 2021). Вони зазначають, що саме соціальні

© Белоусова Наталія, Омеляненко Вікторія, 2024

мережі є ключовим інструментом у цифровій дипломатії. У цьому випадку відбувається звуження розуміння цифрової дипломатії лише до її інформаційно-комунікаційного виміру без врахування технологічного. У роботі Н. Піпченко під час аналізу цифрової дипломатії ЄС згадуються не лише соціальні мережі та прес-релізи як інструменти здійснення цифрової дипломатії, але також звертається увага на Глобальну стратегію Європейської служби зовнішніх справ від 2017 р., де йдеться про посилення кіберпростору та участь у багатосторонньому цифровому управлінні (Піпченко, 2019).

Найбільш практичним визначенням, на нашу думку, є формулювання К. Булеги й І. Чарських. Вони стверджують, що цифрова дипломатія – це "використання інформаційно-комунікаційних технологій задля досягнення поставлених зовнішньополітичних цілей, серед яких – захист інтересів, суверенітету та цілісності держави, формування й підтримка її іміджу як сучасної, надійної країни-партнера" (Булега, & Чарських, 2018). У цій розвідці цифрова дипломатія розуміється як метод досягнення зовнішньополітичних цілей за допомогою використання технологічних спроможностей та інформаційно-комунікаційних технологій через поширення своїх норм і стандартів, а також побудова як взаємовигідних двосторонніх, так і багатосторонніх відносин з іншими країнами у цифровій сфері.

Результати

Процес цифрової трансформації в Україні розпочався задовго до повномасштабного російського вторгнення, під час якого роль технологій, сучасної інфраструктури та кіберстійкості лише довела переваги й важливість цифрової трансформації, яка стала основою стійкості України.

Цифрова дипломатія в Україні вперше згадується як складова стратегії публічної дипломатії, прийнятої у 2021 р. Міністерством закордонних справ України. Вона визначається як "напрямок публічної дипломатії, що передбачає використання цифрових технологій і платформ, а також взаємодію з ними для захисту національних інтересів країни" (Міністерство Закордонних справ, 2021). Вимірами роботи були визначені такі:

- "взаємодія з міжнародними цифровими платформами для просування позитивного іміджу України у світі та захисту національної безпеки;
- використання цифрових інструментів для організації заходів і проєктів публічної дипломатії;
- використання потенціалу соціальних мереж і взаємодія з онлайн-спільнотами для формування позитивного іміджу України та просування інтересів України у світі" (Міністерство Закордонних справ, 2021).

Для досягнення цілей було поставлено за мету посилити відносини і співпрацю з великими технологічними компаніями через налагодження кооперації між Міністерством цифрової трансформації, дипломатичними установами та міжнародними цифровими платформами (Міністерство Закордонних справ, 2021).

Проблема полягає в тому, що вже маючи на той час технології та послуги Дії, у стратегії не йшлося про використання цих технологій для формування впливу й поширення свого досвіду. Так само не йшлося і про безпеку як елемент участі України в міжнародному кіберпросторі та поширення власних інтересів на міжнародних та європейських майданчиках, включно із налагодженням тісніших контактів з міжнародними стейкхолдерами, як було прописано у Стратегії кібербезпеки від 2021 р. Натомість головна мета цифрової дипломатії була визначена в межах комунікаційних інструментів, без включення технологічних та адвока-

ційних. Та сама стратегія відслідковувалась і при аналізі академічної літератури на цю тему, що призводить до вузького розуміння можливостей цифрової дипломатії в Україні.

З першого дня російської агресії робота Міністерства цифрової трансформації, названого Wired "грізною бойовою машиною", забезпечувала безпеку внутрішніх сервісів, зокрема держсервісного додатку Дія (Simonite, 2022). Відразу Міністерство почало переходити з оборонної стратегії на більш наступальну із залученням підтримки Big Tech-компаній і підтримки у кібервійні новоствореної IT-армії.

Український прототип застосунок Дії був використаний Естонією для створення такого самого додатку. Приміром, у тісній співпраці (січень, 2023 р.) Естонія запустила мобільний застосунок mRick на основі коду та підходів до UX/UI дизайну Дії (Дія, 2023). Така співпраця і є прикладом тієї цифрової дипломатії, яку Україні варто будувати. Скориставшись прикладом співпраці з Естонією, Україна на Світовому економічному форумі заявила про створення платформи ініціативи – Digitality, проте після того офіційних згадок про ініціативу не було (Andrijanic, 2023).

Але співпраця з Естонією дала привід розвивати й поширювати українські технології надалі. Зокрема, USAID – американська програма підтримки сприятиме поширенню українського стандарту електронного врядування – Дії – в інші країни з метою поширення популярності України у світі. На це USAID, співпрацюючи з Конгресом, планує надати щонайменше 650 тис. дол. США (USAID підтримує розвиток Дії..., 2023). Загалом станом на початок 2023 р. уже п'ять країн висловили своє бажання зробити застосунки у своїх країнах, використовуючи прототипи Дії. І лише на даному етапі Міністр цифрової трансформації визнав, що Дія стала елементом дипломатії України, а саме: "Дія – це бренд України, це репутація, це розвиток нашого політичного впливу" (Радіо свобода, 2023).

Дія – приклад орієнтованої на продукти цифрової дипломатії, її необхідно продовжувати екстерналізувати в інших державах. Але стосовно її просування, з боку партнерів виникатиме все більше питань про Стандарти безпеки Дії, захист інформації, інфраструктуру даних і т. п. Глобальний порядок денний і порядок денний ЄС більшою мірою вкорінені в нормативних документах, а не в продуктах, і Україні необхідно це враховувати. Необхідно змінити підхід зі "створення найбільш зручної цифрової держави" на "створення найбільш зручної безпечної цифрової держави".

З початком повномасштабного вторгнення Україна активно займається питаннями глобального управління технологіями, одночасно розвиваючи та зміцнюючи відносини зі своїм головним партнером у галузі цифрової політики – ЄС. У міжнародному контексті США та ЄС активно намагалися встановити свої принципи регулювання Інтернету, опублікувавши Декларацію про майбутнє Інтернету у квітні 2022 р. Україна стала одним із підписантів, що свідчить про прихильність до західноєвропейських принципів і стандартів (European Commission, 2022).

За часів повномасштабного вторгнення питання використання сили та впливу технологій, а також співпраці як з міжнародними "акторами", так і з Великими технологічними компаніями набуло нового виміру. Зміну можна відслідкувати, коли Україна почала проводити кампанію "цифрової блокади". З боку міжнародних партнерів було зроблено багато кроків назустріч як за ініціативою України, так і за бажанням самих партнерів підтримати й допомогти Україні.

Санкції, накладені США та ЄС на Росію в усіх вимірах, включаючи цифрову й технологічну сфери, дали "зелене світло" багатьом компаніям брати участь у війні на боці України. За зверненням Михайла Федорова до Ілона Маска, попри його неоднозначну позицію після декількох місяців війни, все ж супутникові інтернет-сервіси Starlink забезпечують критично важливе підключення українського уряду, Збройних сил і рятувальних служб до супутникового Інтернету (Fedorov, 2022). Щодо інших компаній, то Apple припинила розміщувати свою продукцію в Apple Store в Росії, а також урізала доступ до системи Apple Pay (Leswing, 2022). Google надав Україні 15 млн допомоги, розширив придатність Project Shield, що захищає понад 150 українських сайтів від DDoS, запустив для користувачів Android систему сповіщень про повітряні тривоги (Walker, 2022). Microsoft залишила провідну російську компанію VK без доступу до сервісів Microsoft, завдавши шкоди роботі основного поштового сервісу – Mail.ru. Своєю чергою, ще до війни Microsoft надавала допомогу IT-службовцям в Україні для протидії російським кібератакам і продовжує це робити (Smith, 2022).

Щодо основних телеком-провайдерів у Росії, то Nokia (Reuters, 2022) і Ericsson (Ericsson, 2022) припинили поставки в Росію і призупинили розгортання 5G. AMD і Intel, Qualcomm – відомі виробники напівпровідників – припинили всі продажі продукції в Росію та Білорусь, оскільки ЄС і США забороняють експорт високотехнологічних або передових технологій (Nachman, 2022). TSMC – найбільша напівпровідникова компанія Тайваню та південнокорейська компанія Samsung зробили те саме. Напівпровідники є ключовими елементами для виробництва передової зброї, автомобілів і цифрових технологій. Імпорт напівпровідників із 2014 р. у Росію зріс на 60 % (Ringhof, 2022). Російська компанія Мікрон Груп має лише 65-нанометрові напівпровідники, а провідні компанії – 5-нанометрові. Навіть якщо Китай постачає Росії чіпи, його компаніям також не вистачає потужностей для виробництва передових чіпів, необхідних для сучасних технологій і військових систем (Jie, 2022). Це все успішні приклади співпраці України з міжнародними компаніями, які надалі лише потрібно підтримувати. Але це було б набагато ефективніше, якби система управління України конкретно визначала відповідальну особу за здійснення співпраці з міжнародними партнерами на постійній стабільній основі, як, наприклад, Данія та ЄС мають своїх представників у Каліфорнії – відповідних дипломатів.

На рівні ООН України на сьогодні необхідно задіяти два важливі аспекти. Перший – це співпраця з Міжнародним союзом електрозв'язку (МСЕ). У березні 2022 р. було ухвалено Резолюцію 1408 Ради МСЕ про допомогу та підтримку Україні у відбудові її телекомунікаційного сектору (International Telecommunication Union, 2022). Зокрема, МСЕ зобов'язався провести цю проміжну оцінку шкоди телекомунікаційній інфраструктурі та стійкості екосистеми ІКТ в Україні. Така оцінка була опублікована у грудні 2022 р. (Interim assessment, 2022). За її результатами, телекомунікаційний сектор України довів свою стійкість, проте станом на липень 2022 р. 12,2 % домівок утратили доступ до послуг мобільного зв'язку (3,1 % частково), 11 % базових станцій мобільних операторів було вимкнено та 20 % – зруйновано. Економічні збитки телекомунікаційного сектору були оцінені в понад 0,1 млрд дол., а на відновлення телекомунікаційного сектору необхідно 1,79 млрд дол. (Interim assessment, 2022). Другий аспект – це глобальна робота над Конвенцією ООН з боротьби із кіберзлочинністю, яка може бути розроблена Тимчасовим комітетом ООН

із кіберзлочинності у 2023 р., і де Україні необхідно посилити свій голос і присутність.

На двосторонньому рівні ЄС залишається для України головним партнером, особливо враховуючи той факт, що Україна отримала статус кандидата на вступ до ЄС у червні 2022 р. Окрім того, що Україна перебуває у процесі інтеграції до Єдиного Цифрового ринку в межах виконання вимог до членства в ЄС, вже є прогресивні результати двостороннього партнерства з ЄС, а саме:

- *Доступ до роумінгового простору ЄС.* 8 квітня 2022 р. Єврокомісія й парламент підтримали спільну заяву операторів ЄС та українських операторів щодо надання безкоштовного розміщення й безкоштовних дзвінків із-за кордону в Україну. Цю угоду було пролонговано наприкінці липня. У 2023 р. домовленість було ще подовжено на 6 місяців. Більше того, Єврокомісія також уповноважила національний регуляторний орган України брати участь у BEREC – Органі Європейських регуляторів у сфері електронних комунікацій (Supporting Ukraine through digital, 2022). До того ж, у квітні 2023 р. Рада ЄС і Єврокомісія підтримали приєднання України до угоди про вільний роумінг з ЄС на постійній основі. Для цього Єврокомісія запропонувала включити положення про роумінг до Додатку XVII-3 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС і це було схвалено Радою Європейського Союзу.

- *Використання eIDAS.* У квітні 2023 р. Європейська комісія також визнала, що Digi.Signature-EU відповідає регламенту ЄС стосовно eIDAS і може використовуватись для підписання документів або контрактів, дійсних як в Україні, так і в ЄС. Зі свого боку Україна вже визнала трастові послуги, що відповідають вимогам ЄС. Це дозволяє громадянам ЄС використовувати свої національні кваліфіковані сертифікати для електронних підписів чи печаток в Україні або під час бізнесу з компаніями в Україні. На сьогодні ЄС працює над регламентом eIDAS задля уможливлення транскордонної електронної ідентифікації. Європейська комісія тісно співпрацює з Міністерством цифрових технологій України. Дія – це той випадок, коли Україна може поділитися своїм досвідом із ЄС та просувати свій підхід у розробці цифрового ідентифікатора, який ЄС планує запровадити лише 2024 р.

- *Підтримка цифрових проєктів в Україні.* У вересні 2022 р. Європейська Комісія підписала угоду про приєднання України до Програми "Цифрова Європа". Українські підприємства, організації та органи державного управління зможуть отримати вигоду від фінансування й підтримки програми в таких сферах, як суперкомп'ютери, штучний інтелект і цифрові навички. Вони також зможуть брати участь у Центрах цифрових інновацій – центрах єдиного вікна, які допомагають компаніям динамічно реагувати на цифрові виклики та ставати більш конкурентоспроможними (Supporting Ukraine through digital, 2022).

- *Запуск програми "Ноутбуки для України",* яка має на меті зібрати та доставити ноутбуки, смартфони й ноутбуки для шкіл, лікарень і державних адміністрацій у найбільш постраждалих від війни регіони України. Наразі Комісія допомогла доставити в Україну 12 тис. подарованих пристроїв через Механізм цивільного захисту ЄС (Supporting Ukraine through digital, 2022).

Якщо порівнювати інституційну структуру України з ЄС стосовно того, які структури мають займатися цифровою дипломатією та проблемами геополітики технологій, то виникає питання не лише на рівні стратегії, а й на рівні інституцій. Якщо цифрова дипломатія в ЄС здійснюється під керівництвом EEAS та за підтримки роботи DG CNECT, то в Україні все навпаки. Міністер-

ство закордонних справ просуває інтереси України через комунікаційні продукти та компанії, включаючи Ukraine.ua, яка нещодавно досягла видатного результату в 1 млн підписників в Instagram. Водночас, Міністерство цифрової трансформації є контактним центром для розвитку міжнародного співробітництва в галузі управління технологіями при розробці внутрішньої цифрової політики. Зокрема, ним керує Михайло Федоров, міністр цифрової трансформації України.

Досвід Європейського Союзу показує, що регулювання технологій можуть бути аспектом дипломатії й основою для співпраці з іншими "акторами" для поширення своїх принципів та норм. Для України в контексті євроінтеграції потрібно передусім урахувати те, що важливість технологічного потенціалу має бути пересмислена на рівні стратегічної важливості та кадрової відповідальності з чітким розподілом повноважень. Має відбутися встановлення чітких повноважень серед наявних посад або ж створення нових, наприклад, радника міністра зовнішніх справ із цифрової та кібердипломатії, адже Міністерство цифрової трансформації, як і інші міністерства, повинно бути більше сфокусовано на національній роботі, делегуючи частину адвокаційної роботи профільному міністерству. Оновлений підхід МЗС до цифрової дипломатії має включати картування існуючих можливостей для співпраці в цифровій сфері на двосторонньому, регіональному й багатосторонньому рівнях, а також створення нових платформ для взаємодії з партнерами-однорідцями, як це робить ЄС.

Дискусія і висновки

Ключовою на даному етапі для України є взаємодія з надійними партнерами в ЄС та США як на двосторонньому, так і на міжнародному рівнях, які не лише готові надавати підтримку Україні у війні з Росією, але й посилювати позиції України в міжнародному глобальному, технологічному врядуванні та євроінтеграції. Для цього необхідно оновити державний погляд на методи й інституційне забезпечення ведення цифрової та кібердипломатії у сфері технологій.

Для України важливо оновити стратегію й цілі ведення цифрової та кібердипломатії, не обмежуючи її до одного лише напряму публічної дипломатії. Важливо встановити тісніший механізм координації та співпрацю між Міністерством цифрової трансформації й Міністерством зовнішніх справ України. Прогрес України в цифровій трансформації потрібно використовувати не як комунікаційний меседж, а як важіль впливу, який доцільно інтегрувати й делегувати дипломатам, які мають усі необхідні ресурси для того, щоб:

- розвивати двосторонню співпрацю між Україною та іншими країнами;
- посилювати зв'язок між українськими виконавчими органами й міжнародними організаціями – Агенціями ООН і донорськими проектами;
- сприяти євроінтеграції України через посилення присутності України в Брюсселі та адвокацію цифрового успіху України.

Україні необхідно продовжувати активно просувати свій передовий досвід щодо екосистеми ДІЯ на всіх можливих рівнях: глобальному, регіональному та двосторонньому.

Україна має врахувати підходи ЄС до здійснення цифрової дипломатії. У той час як інтеграція до Цифрового ринку ЄС відбувається з наближенням українського законодавства до стандартів ЄС, технологічні рішення України є в багатьох аспектах проривними, що дає державі можливість не лише приймати стандарти від інших, але й поширювати свої. Однак найголовніше те, що Україна має почати активніше залучитися до міжнарод-

них платформ співпраці у сфері цифрових технологій з метою посилення своєї цифрової стійкості та спроможності у війні з Росією, а також послаблювати позиції ворога. У цьому ЄС та США є ключовими партнерами, з якими має бути вибудована стала й системна співпраця як на двосторонньому рівні з урядами, спільнотами бізнесу та громадського суспільства, так і на міжнародному.

Внесок авторів: Наталія Белоусова – концептуалізація, методологія, написання (перегляд і редагування); Вікторія Омеляненко – концептуалізація, написання (оригінальна чернетка).

Список використаних джерел

- Булега, К., & Чарських, І. (2018). Цифрова дипломатія як елемент зовнішньополітичної діяльності держав. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*, № 1, 9–12. <https://vestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/5447>
- Дія. (2023). *Мінцифра та уряд Естонії розробили застосунок mRiik на базі Дії*. Дія. <https://diia.gov.ua/news/mincifra-ta-uryad-estoniyyi-rozrobili-zastosunok-mriik-na-bazi-diyi>
- Міністерство Закордонних справ. (2021). *Стратегія публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України (2021–2025)*. Міністерство закордонних справ. <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/Стратегія/public-diplomacy-strategy.pdf>
- Мірошніченко, Т., & Федорова, Г. (2021). Цифрова дипломатія як сучасний комунікаційний інструмент міжнародних відносин. *Науково-теоретичний альманах Грани*, 58–65. <https://doi.org/10.15421/1721119>
- Окладна, М. Г. (2020). Роль цифрової дипломатії в сучасній зовнішній політиці держави. *Право та інноваційне суспільство*, № 2(15), 13–17. [https://doi.org/10.37772/2309-9275-2020-2\(15\)-2](https://doi.org/10.37772/2309-9275-2020-2(15)-2)
- Піпченко, Н. О. (2019). Цифрова дипломатія ЄС. *International relations, part "Political sciences"*, 21, 79–85. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1025699>
- Радіо Свобода. (2023). *У Мінцифрі розповіли, скільки країн хочуть створити власні додатки на основі Дії*. Радіо Свобода. <https://www.radiosvoboda.org/a/news-diya-dlia-inshykh-krayin/32254332.html>
- Сеґеда, О. О. (2020). Цифрова дипломатія України як елемент нової публічної дипломатії. *Політикус: науковий журнал*, 3, 139–148. <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2020-3.21>
- Andrijanic, M. (2023). Exciting news from Davos! *LinkedIn*. https://www.linkedin.com/posts/markborisandrijanic_digitalgovernment-govtech/-digitality/-activity-702435858323645648-zCdx/?originalSubdomain=si
- Ericsson. (2022). *Ericsson suspends business in Russia indefinitely and records provision in Q1 2022*. Ericsson. <https://www.ericsson.com/en/press-releases/2022/4/ericsson-suspends-business-in-russia-indefinitely/-and-records-provision-in-q1-2022>
- European Commission. (2022). *EU and international partners put forward a Declaration for the Future of the Internet*. European Commission. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_2695
- Fedorov, M. (2022). Starling – here. Thanks. *Twitter*. https://twitter.com/FedorovMykhailo/status/1498392515262746630?ref_src=twsrc%5Etfw%7Fctwcon%5Etfwembed%7Fctwterm%5E1498392515262746630%7Fctwgr%5E%7Fctwcon%5Es1_&ref_url=https%3A%2F%2Fwww.bbc.com%2Fnews%2Ftechnology-60561162
- Hachman, M. (2022). AMD, Intel, Microsoft, Nvidia halt sales to Russia. *PCWorld*. <https://www.pcworld.com/article/619357/amd-officially-halts-chip-sales-to-russia.html>
- Interim assessment on damages to telecommunication infrastructure and resilience of the ICT ecosystem in Ukraine. (2022). *International Telecommunication Union*. https://www.itu.int/en/ITU-D/Regional-Presence/Europe/Documents/Interim%20assessment%20on%20damages%20to%20telecommunication%20infrastructure%20and%20resilience%20of%20the%20ICT%20ecosystem%20in%20Ukraine%20-2022-12-22_FINAL.pdf
- International Telecommunication Union. (2022). *Resolution 1408 – Assistance and support to Ukraine for rebuilding their telecommunication sector*. International Telecommunication Union. <https://www.itu.int/md/S22-CL-C-0095/en>
- Jie, Y. (2022). Chip Sanctions Challenge Russia's Tech Ambitions. *The Wall Street Journal*. <https://www.wsj.com/articles/chip-sanctions-challenge-russias-tech-ambitions-11647682202>
- Leswing, K. (2022). Apple halts product sales in Russia. *CNBC*. <https://www.cnbc.com/2022/03/01/apple-halts-product-sales-in-russia.html>
- Reuters. (2022). *Nokia stops deliveries to Russia*. Reuters. <https://www.reuters.com/business/media-telecom/nokia-stops-deliveries-russia-2022-03-0>
- Ringhof, J. (2022). Give and tech: How technology sanctions can help counter the threat from Russia. *European Council on Foreign Relations*. <https://ecfr.eu/article/give-and-tech-how-technology-sanctions-can-help-counter-the-threat-from-russia>
- Simonite, T. (2022). Ukraine's Digital Ministry Is a Formidable War Machine. *Wired*. <https://www.wired.com/story/ukraine-digital-ministry-war>
- Smith, B. (2022). Digital technology and the war in Ukraine. *Microsoft*. <https://blogs.microsoft.com/on-the-issues/2022/02/28/ukraine-russia-digital-war-cyberattacks>
- Supporting Ukraine through digital. (2022). *European Commission*. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/support-ukraine>

USAID підтримує розвиток Дії в інших країнах. (2023, 20 січня). *Фінансовий клуб*. Finclub.net. <https://finclub.net/ua/news/usa-id-pidtrymaie-rozvytok-dii-v-inshykh-krainakh.html>

Walker, K. (2022). Helping Ukraine, Google. <https://blog.google/inside-google/company-announcements/helping-ukraine>

References

Andrijanic, M. (2023). Exciting news from Davos! *Linkedl*. https://www.linkedin.com/posts/markborisandrijanic_digitalgovernment-govtech-digitality-activity-7024358583236456448-zCdx?originalSubdomain=si

Buleha, K., & Charskykh I. Yu. (2018). Digital diplomacy as an element of foreign policy activity of states. *Bulletin of the student scientific society of DonNU named after Vasyli Stus*, 1, 9–12 [in Ukrainian].

Diya. (2023). *Mindigital and the Government of Estonia developed the mRiik application based on Diya*. Diya. <https://diia.gov.ua/news/mincifra-ta-uryad-estoniyi-rozrobili-zastosunok-mriik-na-bazi-diy> [in Ukrainian].

Ericsson. (2022). Ericsson suspends business in Russia indefinitely and records provision in Q1 2022. Ericsson. <https://www.ericsson.com/en/press-releases/2022/4/ericsson-suspends-business-in-russia-indefinitely-and-records-provision-in-q1-2022>

European Commission. (2022). *EU and international partners put forward a Declaration for the Future of the Internet*. European Commission. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_2695

Fedorov, M. (2022). Starling – here. Thank. *Twitter*. https://twitter.com/FedorovMykhailo/status/1498392515262746630?ref_src=twsrc%5Etfw%7Ctwcamp%5Etweetembed%7Ctwterm%5E1498392515262746630%7Ctwgr%5E%7Ctwcon%5E%1_ref_url=https%3A%2F%2Fwww.bbc.com%2Fnews%2Fte%2Ftechnology-60561162

Financial Club. (2023). *USAID will support the development of Action in other countries*. Financial Club. <https://finclub.net/ua/news/usa-id-pidtrymaie-rozvytok-dii-v-inshykh-krainakh.html> [in Ukrainian].

Hachman, M. (2022). AMD, Intel, Microsoft, Nvidia halt sales to Russia. *PCWorld*. <https://www.pcworld.com/article/619357/amd-officially-halts-chip-sales-to-russia.html>

Interim assessment on damages to telecommunication infrastructure and resilience of the ICT ecosystem in Ukraine. (2022). *International Telecommunication Union*. https://www.itu.int/en/ITU-D/Regional-Presence/Europe/Documents/Interim%20assessment%20on%20damages%20to%20telecommunication%20infrastructure%20and%20resilience%20of%20the%20ICT%20ecosystem%20in%20Ukraine%20-2022-12-22_FINAL.pdf

International Telecommunication Union. (2022). *Resolution 1408 – Assistance and support to Ukraine for rebuilding their telecommunication sector*. International Telecommunication Union. <https://www.itu.int/md/S22-CL-C-0095/en>

Nataliia BIELOUSOVA, PhD (Polit.)
ORCID ID: 0000-0002-9656-2942
e-mail: belousova@knu.ua
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

Viktoriia OMELIANENKO, Assoc. Expert
ORCID ID: 0009-0006-3065-5069
e-mail: omelianenko.viktoriia@gmail.com
Foreign Policy Council "Ukrainian Prism", Ukraine

UKRAINE'S APPROACH TO DIGITAL AND CYBER DIPLOMACY IN THE GEOPOLITICS OF TECHNOLOGIES

Background. The purpose of the study is to research how digital policy regarding the development of technology and its regulation becomes a source of influence and strength in the implementation of foreign policy priorities and to design the recommendations for strengthening foreign policy priorities of Ukraine during the war with the modernized approach to conduct of digital diplomacy.

Methods. The analytical method, the formal-logical method, the method of summarizing and analyzing documents were used.

Results. It is important for Ukraine to update the strategy and goals of digital and cyber diplomacy without limiting it to only one direction of public diplomacy. Ukraine needs to establish closer coordination and cooperation between the Ministry of Digital Transformation and the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine. Ukraine's progress in digital transformations should be used not only as a communication message, but as a leverage of influence that should be integrated into the work of diplomats while building bilateral and multilateral cooperation. Ukraine should take into account EU approaches to digital diplomacy. Technological solutions of Ukraine are in many aspects breakthrough, which gives the country the opportunity not only to adopt standards from others, but also to spread its own. Ukraine should begin to become more actively involved in international cooperation platforms in the field of digital technologies, in order to strengthen its digital resilience and capabilities in the war with Russia and at the same time weaken the enemy's position. In this regard, the EU and the USA are key partners with whom permanent and systematic cooperation should be built both at the bilateral level with governments, business communities and civil society, and at the international level coordination.

Conclusions. Researching of the geopolitics of technology as an integral part of understanding of international relations has been gaining further development and conceptualisation. Digital technologies are influencing global politics, becoming a source of power and leverage at both the bilateral and multilateral levels. For Ukraine, the issue of digitization actively arose after 2019, but the benefits of digital transformation became especially tangible with the full-scale invasion of the Russian Federation of Ukraine. Digital services at DIIA, development of digital infrastructure and cyber security are the pillars of Ukraine's resilience in the information war. Moreover, Ukraine actively began to promote its achievements and became an example of such resilience, engaging in a dialogue on cooperation with the European Union and the United States as well as other countries. This research is valuable and relevant in terms of how technology and its regulation can be used to exert external influence and foster bilateral, plurilateral and multilateral relations, while competition for influence and the spread of democratic principles in the technology governance are key to overcoming autocratic and totalitarian approaches, promoted by Russia and other countries.

Keywords: Geopolitics of technologies, digital diplomacy, cyber diplomacy, digital politics, digital technologies, cyber security DIIA, the EU, Ukraine.

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The authors declare no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; in the decision to publish the results.

Jie, Y. (2022, March 19). Chip Sanctions Challenge Russia's Tech Ambitions. *The Wall Street Journal*. <https://www.wsj.com/articles/chip-sanctions-challenge-russias-tech-ambitions/-11647682202>

Leswing, K. (2022). Apple halts product sales in Russia. *CNBC*. <https://www.cnbc.com/2022/03/01/apple-halts-product-sales-in-russia.html>

Ministry of Foreign Affairs. (2021). *Public diplomacy strategy of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine (2021–2025)*, Ministry of Foreign Affairs. <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/Strategiya/public-diplomacy-strategy.pdf> [in Ukrainian].

Miroshnychenko, T., & Fedorova, G. (2021). Digital diplomacy as a modern communication tool of international relations. *Scientific and theoretical almanac Grani*, 24(12), 58–65 [in Ukrainian].

Okladna, M.G. (2020). The role of digital diplomacy in the state's modern foreign policy. *Law and innovative society*, 2(15), 13–17 [in Ukrainian].

Pipchenko, N. O. (2019). EU Digital Diplomacy. *International relations, part "Political sciences"*, 21, 79–85 [in Ukrainian].

Radio Svoboda. (2023). The Mindigital shared how many countries want to create their own applications based on Diya. Radio Svoboda. <https://www.radiosvoboda.org/a/news-diya-dlia-inshykh-krayin/32254332.html> [in Ukrainian].

Reuters. (2022). *Nokia stops deliveries to Russia*. Reuters. <https://www.reuters.com/business/media-telecom/nokia-stops-deliveries-russia-2022-03-01>

Ringhof, J. (2022). Give and tech: How technology sanctions can help counter the threat from Russia. *European Council on Foreign Relations*. <https://ecfr.eu/article/give-and-tech-how-technology-sanctions-can-help-counter-the-threat-from-russia>

Segeda, O. O. (2020). Digital diplomacy of Ukraine as an element of new public diplomacy. *Politicus: Science magazine*, 3, 139–148 [in Ukrainian].

Simonite, T. (2022). Ukraine's Digital Ministry Is a Formidable War Machine. *Wired*. <https://www.wired.com/story/ukraine-digital-ministry-war>

Smith, B. (2022). Digital technology and the war in Ukraine. *Microsoft*. <https://blogs.microsoft.com/on-the-issues/2022/02/28/ukraine-russia-digital-war-cyberattacks>

Supporting Ukraine through digital. (2022). *European Commission*. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/support-ukraine>

Walker, K. (2022). Helping Ukraine, Google. <https://blog.google/inside-google/company-announcements/helping-ukraine>

Отримано редакцією журналу / Received: 10.05.24

Прорецензовано / Revised: 16.06.24

Схвалено до друку / Accepted: 29.10.24